

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Csütörtök
1923 szeptember 13.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Hegedűs Loránt.
Szerkesztőség: Piac-utca 84. szám.
Telefon: 10-20, éjjel: 18. Kiadóhivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18. szám.

ÁRA:
100
KORONA

Kiadó: Hegedűs és Sándor Irodalmi és nyomdai részvénytársaság.
Az előfizetés ára: havonta 2400 korona, külföldre 4800 korona.

Debreczen,
XXI. évi. 206. szám.

Elnapolva

A nemzetgyűlést ma kormányzói kézirat egy hónapos szünetre küldte. Az elnapolás váratlanul történt és rendkívül szokatlan formák között. Az automobilok - inségadójáról szóló törvényjavaslatot annyira sürögnek mondta a kormány, hogy a múlt héten épen miatta tolt ki a vakáció idejét, míg ma a javaslat általános vitájának megszakításával hirtelen lecsapott az elnapoló kormányzói kézirattal. Mások is megtörtént, hogy valamely törvényjavaslat tárgyalását megakasztotta az elnapoló királyi kézirat, de olyankor rendszerint szenvedélyes viharok dúlra, az obstrukciók förtögetéi tették lehetetlenné a nyugodt tárgyalást és a királyi kézirat arra való volt, hogy pihenést és lehiggadást nyújtson a szenvedélyeknek. A kormány ezáltal is hivatkozik a parlament szenvedélyektől fűtött levegőjére. Ez a megokolás azonban aligha helytálló, hiszen épen most az automobiladó javaslat vitája csak mérsékelten siklott ki a személyeskedés terére. Másik érve a kormánynak az agrár képviselők őszi munkaidéje. Efelől is egész nyugodtan együtt maradhatott volna a Ház még néhány napig. — Ugy látszik, a kormány indokai között leginkább a harmadik az, amely annyira sürögőse tette a szünet elrendelését: a fájvédők stratégiája Bethlen ellen, az a készülődés, amellyel a Genf-ből hazatérő miniszterelnököt akarták a kölcsön ügyében szólásra bírni. De ha a kölcsön ügye annyira kedvező stádiumban van és örömmel elhiszük, hogy annyira kedvező stádiumban van, amint azt a miniszterelnök-helyettes a kormánypártban (ma este felülműtette, akkor ez a harmadik indok sem lehet alapja a kormány elhatározásának.

Az elnapolás tehát a hivatalos kormánynyilatkozat után is rejtély marad, amelynek nyitására csak később juthatunk, egyelőre meddő volna minden találgatás. Hálásabb dolog lenne seregszemlét tartani azok fölött az alkotások fölött, amelyek a most lezárt ülészakhoz fűződnek. — De ilyen alkotásokat vajmi gyér számmal látunk, ha csak az adótörvények légióit alkotásoknak nem tekintjük. A második nemzetgyűlés tizenöt hónapja eltelt anélkül, hogy csak egy iottányira is pótolta volna azokat a mulasztásokat, amelyek az első nemzetgyűlést oly hirtelen mértékben terméketlenné

tették. A nemzetgyűlés semmit sem adott abból, ami lényege lett volna: az alkotmányjogi törvények közül egyet sem valószínűsíthető meg és ha ott akarja

folymatni a nemzetgyűlés, ahol ma elhagyta, ha igazi feladatához még mindig nem akar hozzáférni, akkor igazán mind-egy, hogy a szünet meddig tart.

A kisebb kölcsönt azonnal megkapjuk, a nagy kölcsönt részletekben

Vass miniszterelnökhelyettes a nemzetgyűlés elnapolásáról és Bethlen külföldi tárgyalásairól

Az egységes párt a nemzetgyűlés elnapolása miatt már ma este megtartotta holnapra tervezett értekezletét, amelyen mintegy 30 képviselő vett részt. Az értekezleten Vass József helyettes miniszterelnök ismertette azokat az okokat, amelyek a Ház elnapolását szükségessé tették. Három fontos szempont vezette a kormányt akkor, amikor az inségakció céljaira tervezett automobil-adó javaslat tárgyalását megszakította. Először is módot kellett nyújtani az agrár-képviselőknek arra, hogy az őszi gazdasági munkákat elvégezhessék, másodsor: így a kormánypártban, mint az ellenzéken olyan ideges volt a hangulat, hogy nagy hajlandóságot mutatkozott a vitának személyes tere való átvételére, harmadszor pedig: a kormány véleménye szerint a fájvédők taktikája azt célozta, hogy a nemzetgyűlést a miniszterelnök visszatéréséig együtt tartásák, amikor a parlament tárgyalásai alatt kívántak volna tőle felvilágosítást kérni az eddigi külföldi tárgyalásokról.

Beszéde további során a helyettes miniszterelnök ismertette azokat a távirati közléseket, melyeket Bethlen miniszterelnök a kölcsön ügyére vonatkozólag a kormány többi tagjával közölt. Ezekből megállapítható, hogy a magyar kölcsön ügye elintéztnek tekinthető.

A kölcsönt minden valószínűség szerint azonnal megkapja a kormány, illetve az ország, a nagy kölcsönt pedig fokozatosan, részletekben.

Ami azt a hirt illeti, hogy a kölcsön megadását bizonyos ellenőrzéshez kötötték, ilyen formájában ez nem felel meg a helyzetnek, mert sikerült a magyar kormánynak meggyőzni a tárgyaló feleket arról, hogy a kölcsönt tisztán a gazdasági talpraállításra használja fel. — Szó sincs tehát arról, hogy belügyeinkbe bármilyen formában beavatkozás történjék, az azonban magától értetődik, hogy bizonyos gazdasági ellenőrzés fog kialakulni.

Ami a tárgyalások menetét illeti, meg lehet állapítani, hogy mindjárt azok kezdetén cseh

részről élénk támogatásban részesültek a magyar kívánságok és ezekhez később Románia is csatlakozott. Bizonyos információk arra engednek következtetni, hogy ez a kölcsön teljes egészében felhasználható lesz Magyarország gazdasági talpraállítására.

További fejtegetései során a helyettes miniszterelnök felhívta a párt figyelmét arra, hogy a fájvédők a parlamenti szünet alatt előreláthatólag erős politikai agitációt fognak kifejteni és kérte a képviselőket, hogy különösen a vidéki sajtóban tegyenek meg mindent ennek elcsúszására. Rámutatott arra, hogy míg az ellenzék többi pártja nyíltan és egyenesen szemben áll a kormánnyal, addig a fájvédők magában a kormánypártban keresnek támaszt maguknak, ott fejtenek ki céljaik érdekében agitációt, éppen ezért kettőzött figyelemmel kell kísérni működésüket. Végül kérte a pártot, hogy tovább is szilárdan tartson ki a zászló mellett és megköszönje azt a hűségű ragaszkodást, mellyel Beth-

len politikája iránt viseltetnek. A pártértekezlet a helyettes miniszterelnök bejelentését nagy lelkesedéssel vette tudomásul, majd Nemes Bertalan indítványára egyhangulag elhatározta, hogy a miniszterelnököt sürögőnyíleg biztosítja a párt bizalmáról és kitaró munkájáért köszönetét fejezi ki.

Pesthy Pál végül köszönetet mondott a helyettes miniszterelnöknek azért az odaadó munkáért, amellyel a miniszterelnök távollétében a kormányt és a pártot vezeti.

Genfi bankárok bankettje
Bethlen tiszteletére

Genf, szeptember 12. Darier, Chenoviere és Monod genfi bankárok Bethlen István gróf magyar miniszterelnök tiszteletére a Hodés Dergesben ebédet adtak. Az ebéd rész vett Motta volt svájci köztársasági elnök, a svájci népszövetségi delegáció több tagja, azonkívül a genfi pénzügyi élet számos kitünősége. Magyar részről ott volt a miniszterelnökön kívül Daruváry Géza és Kállay Tibor, Berzeviczy Albert, Tanczos Gábor tábornok, Korányi Frigyes báró párisi követ gróf Khuen Héderváry Sándor és dr. Várnay Zoltán.

Az összehívottak nevében Darier üdvözölte Bethlen István grófot és a magyar kormány delegátusait.

A toasztra Berzeviczy Albert válaszolt, mint olyan ember — mondta, — aki nemcsak korban a legidősebb, hanem akit a legrégebbi barátság fűz a genfielhez. — Nyomorúságunkban, — folytatta Berzeviczy — felfelé nézünk a svájci nép boldogságára, nyomorúságunkból, melyet nem érdemeltünk, Svájc boldog jóléte felé, amelyet megérdemelt.

A választ, amely a társaságra nagy hatást kelt, igen meghatóttan fogadták. A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt.

A németek feladják a passzív ellenállást

Folytak a német-francia tárgyalások

Berlin, szept. 12. A birodalmi kancellár ma este fogadta a sajtó képviselőit. Rámutatott arra, hogy a gazdasági szanálás a külpolitikai konfliktus megoldása nélkül lehetetlen. Hatalmi politikával a Ruhr-kérdést nem lehet rendezni, a passzív ellenállás célja csak az lehetett, hogy a Ruhr-vidéket megszabadítsuk Ránkénézve a Raina-vidék feletti szuverenitás kérdése s a Ruhr-vidék szabadságának visszaszerzése a döntő kérdés.

A francia-német közvetlen tárgyalások

Egybehangzó párisi és berlini jelentések szerint Stresemann kancellár és a francia kormány között tárgyalások folynak. A párisi Journal megállapítja, hogy a berlini francia nagykövet előbb hétfőn, majd tegnap újból fölkereste a német birodalmi külügyminisztert, akivel a Ruhr-kérdés megoldásának lehetőségéről tanácskozott. A tárgyalások megindításához az Havas szerint az a válasz szolgáltatta az anyagot, amelyet Po-

incaré a legutóbbi angol jegyzékre adott. Azt is jelentik, hogy Haugenin, a jóvátételi bizottság berlini delegációjának francia tagja is tárgyalásokat folytatott több német politikussal, már pedig Haugenin Poincaré egyik bizalmasa és a német kérdésben tanácsadója.

Egymilliárd dollár kölcsön
Németországnak

Newyork, szept. 12. A Newyork Times szerint newyorki pénzügyi körökben arról beszélnek, hogy ha a Ruhr-kérdésben megegyezés jön létre és megállapodás történik, úgy a legfontosabb teendő az lesz, hogy Németországot egymilliárd dollár értékű kölcsönrel a gazdasági összeomlástól megmentsék. A kölcsön egy-negyed részét valószínűleg az amerikai bankároknak fogják jegyezés végett felajánlani. A kölcsön biztosításul Németország ipari birtokállománya és a többi európai nemzet által nyújtandó garanciák szolgálnak.

100 millió márka egy dollár ára

Berlin, szept. 12. Egész sereg olyan véletlen torlódt össze, amely mind hozzájárult ahhoz, hogy a márka zuhanása el nem képzelhető arányokban következett be. A kormány új tervei az aranypénz kibocsátására és a kontó-márka behozatalára vonatkozólag arra bírta a tőzsde közönségének nagyrésztét, hogy minden feltétel nélkül igyekezzen megszabadulni a német értékektől és egész tőkét devizákba fektesse. Ez idézte elő, hogy a dollár kurzusa, amelyet a tőzsdén tegnap még 60 millióval jegyeztek, estére már 92 millióra szökkent és ma 100 milliót adtak egy dollárért. Egy nemzet pénzének ilyenfokú értéktelenedése a világtörténelemben is példátlan. Egyenesen kiszámíthatatlan az a hatás, melyet a márka újabb katasztrófális zuhanása a munkabérekre és a közszükségleti cikkek áraira tenni fog. Kiszámították például, hogy a kancellár egész augusztusi fizetése a jelenlegi kurzus szerint 151 dollárral áll.

Berlin, szept. 12. A devizapiac ma a valuta- és deviza-pánik tetőpontját érte el. A külföldi fizetési eszközök iránt olyan nagyarányú kereslet volt, hogy minden kívánt árat megfizettek. A londoni devizát már a hivatalos forgalom előtt, 460 millió márkával keresték. A svájci frank ártolyama 19 millió márka.

A főreáliskola első felszázada

Nemrégben zajlott le a debreceni állami főreáliskola felszázados jubileumi ünnepsége, amelynek alkalmából dr. Madai Pál, az intézet nagyképzettségű tanára, megírta a főreáliskola ötven évének pontos történetét. Madai munkája negyvenlappos füzetben most látott napvilágot és olvasóink figyelmét annál örömebbé hívjuk fel rá, mert a szerző nem csupán adatokat halmozott száraz kronológiává, hanem a nagyközönség számára is élvezhető munkát adott, ügyesen és szinte művészi gonddal csoportosítva az iskola kialakulásának jelentősebb mozzanatait. Az élvezetes kidolgozás mellett történetírói érdeme Madainak, hogy valóban historikus tárgyilagossággal, sine ira et studio írt meg a dolgokat s a szereplő egyéniségeket, holott az ilyen jubilearis munkáskák a pártatlanság és őszinteség kényes és rögzös meredéket szívesen kikerülnék, hogy a mindenkit és mindent-magasztalás ódái lendületében ropogjanak a célj. Mikor az intézet igazgatóinak érdemeit veti mérlegre, nem habozik kimondani, hogy például Gelenczei Pálnál, aki 1874-től 1882-ig direktorkodott az iskolában, nem talál az iskola fejlesztésére irányuló komoly buzgalmat. Fuzekas Sándor és Kardos Albert igazgatói működésének. Az előbbi nemcsak teremtő és szervező képesség, hanem vezetésre hivatott paedagogus is volt. Utóbbi „súlyos évek viharos tengerén” kormányozta az iskola hajóját „és kötelességét mindig hivatásának magaslatán teljesítette”. Néhány sorban méltatja Madai a jelenlegi igazgató, Zalay János érdemeit is, aki buzgóan igyekszik a háború és forradalom ütötte sebeket gyógyítani.

Madai tanár számszerű kimutatást csatol könyvéhez a főreáliskolai tanulók létszámáról. Ebből kiderül, hogy az intézetnek fennállása óta 12,423 tanulója volt s hogy a legtöbb növendék — 608 — az 1919-20. tanévre iratkozott be, a legkevesebb — 82 — az 1881-2. tanévre.

Madai értékes munkáját a főreáliskola volt tanulóinak szövetsége adta ki.

**LEGSZEBB
LEGOLCSÓBB
KALAPOK**
HERMAN ÉS FRIEDMANNAL
PIAC-UTCA 10.
BIKÁVAL SZEMBEN.

Kormányzói kézirat elnapolta a nemzetgyűlést Október 15-ig szünetel a Ház

Budapest, szept. 12. A nemzetgyűlés mai ülésének megnyitása után Pesthy Pál elnök felolvastatta az indítvány- és interpellációs könyvet, azután rátérték

az **automobilok megadóztatásáról** szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatására.

Ulain Ferenc törvényszerkesztési és alkotmányjogi szempontból nem fogadja el a javaslatot. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a földreformot még a nyári szünet előtt tárgyalja le a Ház.

Peidl Gyula: Az önerzetnek valóságos szövege, hogy ilyen országban, amelyből ezer és ezer vagonszámra lehet kenyérmagot kiszállítani, nyomorakciót kell indítani. A dolgozó tömegeknek nem lehet segíteni állandó nyomorakciókkal. Gondoskodni kell arról, hogy megvédjük a munkaerőt, mert a munkaerő nélkül a föld, a gép, a gyár nem ér semmit. Jelemező a kormánypart mentalitására Berky Gyula tegnap beszéde, aki azt mondta, hogy a munkanélküliek segítése bolsevizmusra vezet. A bolsevizmus legerélyesebb ellenszere a munkanélküliség elleni biztosítás és csak ott van veszély, ahol ennek az ellenkezőjét cselekszik, ahol az ipari, bank- vagy földkapitalizmus érdekeit szolgálják és megakadályozzák, hogy a dolgozó rétegek fizetésükből megélhessenek. Bécsben, amelyet bolsevistának meg anarchohistának mindanak elhatározták, hogy 20 ezer lakást építenek. Ugyanakkor Budapesten a kereszténykurzusok uralma alatt egyáltalán nem gondoltak a lakásnéküliség és általában a nyomorgó lakosság sorsának enyhítésére.

Magyarországon nemcsak hogy nem foglalkozik a kormányzat megfelelő szociálpolitikával, hanem ellenkezőleg, egyetlen nagy szociálpolitikai alkotásukat, a munkásbiztosítót megnyomorították. Készségesen hozzájárul olyan törvényjavaslatokhoz, amely intézményesen gondoskodik a nyomor csökkentéséről, de ebben a törvényjavaslatban nem lát komoly törekvést erre, ezért nem fogadja el. (Helyeslés.)

Az elnök jelenti, hogy több felszólaló nincs feliratkozva.

Kiss Menyhért: Sokan nem járnak autón, hanem luxusfogatot tartanak. Vannak négyfogatos, sőt Debrecenben öt fogatos kocsi is. (Viharos derűtség.) Határozati javaslatot nyújt be, hogy az autódó valorizálva legyen fizetendő.

Gömbös Gyula: A törvényjavaslat törvényhozási demagógiát jelent, mert a kapitalizmus mozgó jelvényét az automobil, szembeállítja a tömegekkel. A törvényhozásnak nem az akciózás a feladata. Egy nagystíli államfőre nehejtől kezdődik, hanem úgy, hogy egész rendszert állít fel az ország sorsának javítására. Egységpárti képviselők öszekötésbe léptek egyetemi hallgatókkal és ígérték nekik az akcióból.

Szilágyi Lajos Kinek van joga rendelkezni?

Gömbös Gyula ezután a testnevelési törvény végrehajtását sürgeti. A javaslatot nem fogadja el.

Lendvai István beszél ezután. Mindjárt beszéde elején összetűz Kuna P. Andrásal, akire sértő megjegyzést tesz; az elnök ezért rendretasítja. Lendvai ezután a többségi uralom „politikai szédélgeséről” beszél, mire az elnök félbeszakítja s megkérdezi, hogy az egységpártira ért-e a politikai szédélges kifejezést.

Lendvai István: Általában arra a politikára értettem, amely keresztény nemzetnek hirdeti magát, de tetteiben az ellenkezőt cselekszi. A

fokozatos adózóképességről beszél, amely szerinte nemcsak az autókban nyilvánul meg, hanem abban is, ha valakit izraelita léte kormányfőtanácsossá, vagy ahogy ő szokta nevezni, kormányfőrabbírává neveznek ki. (Zaj a Ház minden oldalán.) Ebben a fokozatos adózó képesség sokkal jobban nyilvánul meg, mint esetleg az autóban. Négy-öt kormányfőtanácsos zsebéből kitél volna az a 2 és fél milliárd, amennyit az autódóbból bevenni vélnek. Ez az összeg különben is édeskeves a nyomor enyhítésére. Magyarországra a nyomor a mostani kormányzati rendszer okozta és ez a kormányzati rendszer tulajdonképpen a háború elő-

A nemzetgyűlés elnapolása

A szünet után Scitovszky Béla elnök megnyitja az ülést és jelenti, hogy a helyettes miniszterelnök kíván szólni.

Vass József népjóléti miniszter: Van szerencsém tisztelettel bejelenteni, hogy **magas kormányzói kézirat érkezett** és kérem az elnökséget, hogy annak kihirdetése iránt intézkedni méltóztatassék.

Bodó János jegyző olvassa a kéziratot:

„Kelt Gödöllőn, 1923. szeptember 12-én Horthy sk., Vass József, a miniszterelnök teendőikkel ideiglenesen megbízott magyar királyi népjóléti és munkügyi miniszter sk.

A magyar nemzetgyűlésnek kormányzói üdvözlőmetet.

Tisztelt Nemzetgyűlés!

A magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére a nemzetgyűlést a mai naptól tolvó évi október 13-ig elnapoltnak nyilvánítom.

A Ház néhány pillanatig néma csendben figyeli a kormányzói kézirat felolvasását, majd óriási zaj támad. Ulain Ferenc hangja hallatszik: — **Nem kell a novella!**

A Ház jobboldala és a jobbközép felállva, percekig éljenzi a kormányzót; a balközépen helyet foglaló Gömbös Gyula szintén állja tapsol.

Elnök: A nemzetgyűlés ülése el lévén napolva, csak a következő napirendre lehet előterjesztést tenni. Javasolom, hogy a nemzetgyűlés következő ülését a kormányzói leirat értelmében október 15-én, hétfőn délelőtt 11 órakor tartsa s annak napirendjén a további teendők megállapítása szerepeljen.

Felkiáltások a bal- és a szélsőbaloldalon: **Az inségakcióval mi lesz?**

Hegymegi Kiss Pál: Eljen a magyar nép!

Friedrich István: Szép kis állapotok!

Ulain Ferenc: **Diktatura, nem parlamentarizmus! Ez a puccsrendszer!** Reichl Richárd (Ulain felé): **Ott ülnek a puccsisták!**

Ulain Ferenc: **Agónia!**

Szeder Ferenc: **Mi lesz az inségakcióval, urak?**

Szakács Andor kötelességszerűen tudomásul veszi a kormányzói kéziratot, de helyteleníti a kormány eljárást, hogy kormányzói kézirattal él akkor, amikor olyan törvényjavaslatot tárgyal a nemzetgyűlés, melyet a többség helyesel és amely a nyomor enyhítéséről kíván intézkedni. Határozati javaslatot nyújt be; a nemzetgyűlés utasítsa a kormányt, hogy dolgozzon ki törvényjavaslatot, amely az inségakció javára minden egyes lukszcikk megadóztatását rendeli el. Javasolja továbbá, hogy az október 15-iki ülésre tüzzék ki a földreformnovella tárgyalását.

Hosszas napirendi vita után

Gömbös Gyula személyes kérdésben szólal fel. Peidl Gyulának a fajvédő csoport nevében kénytelen fe-

ti munkapárti rezsim örököse. Ez a rendszer tette lehetővé, hogy Magyarország gyökeret verhetett a Marxizmus. A javaslatot nem fogadja el (Helyeslés a fajvédőknek, Ulain és Gömbös üdvözlök a szónokot.)

Peidl Gyula személyes kérdésben szólal fel. Lendvai azt mondta, hogy a szociáldemokratákat Bethlen hozta be a Házba. Ez a kijelentés a történelmi valóság meghamisítása. Éppen a fajvédő társaság, melyhez a képviselő ur tartozik, szállította a választások alatt azokat a csapatokat, amelyek terrorral akadályozták meg, hogy a választópolgárok szabad véleményét nyilvánítsanak ott, ahol nyílt volt a szavazás.

Szeder Ferenc: **A vezérkari kapitány ur!**

Zsirkay János a tél nyomorával foglalkozik, amelyet sürgősen enyhíteni kellene.

Az elnök felfüggeszti az ülést

lelni. Kifogásolták, hogy ő a kormányzó főfőméltóságát éltezte.

Peidl Gyula: Nem kifogásoltuk, csak konstatáltuk!

Gömbös Gyula: A kormányzó ur főfőméltósága személyét élteztetem, bár ezt a kormányzati ténykedést, az elnapolást kritizálom, mert helytelen sakkhúzásnak tartom. Peidl Gyula ur a fajvédő csoportot aposztrofálta és azt mondta, hogy ez a társaság terrorral dolgozott a választás alatt.

Rassay: Ugy van!

Gömbös: Furesának tartja azt a megállapítást, amely őket társaságnak nevezi. Közöttük és a szocialisták között elvi ellentétek vannak (Felkiáltások a szocialistáknál: Hála istennek!) és lesznek is, míg az urak mai politikájukat folytatják. A szocialisták és a fajvédők csoportja nyílt sissakkal harcol. Nem igaz, hogy proteciónak volt része abban, hogy a szocialisták ilyen nagy számban kerültek be a nemzetgyűlésbe. En, mint a választások akkori intézője, kijelentem, hogy csak saját szervezőségüknek köszönhetik, mert ilyen szervezővellyel egyetlen polgári párt sem rendelkezik.

Rassay: **Mi megpróbáltuk, de maguk megakadályozták!**

Horváth Zoltán: A különítmények!

Gömbös Gyula: Peidl terrortól beszélt. Terror 1918-ban és 1919-ben volt, Peidl politikai barátai kezdték. Mindazért, amit a választásokon tett, férfiasan vállalja a felelősséget. Azzal valóban bennünket, hogy obstrukciót csináltunk a javaslat ellen. Két nap alatt nem lehet obstrukálni. **Ha diktatúrát akarnak, mondják meg öszimén!**

Friedrich: Legyen bátorságuk diktatúrát csinálni!

Gömbös Gyula: Ugy van! Akkor legyen nyílt diktatura! Azzal végzi felszólalását, hogy új Magyarországot akar, melyben a magyar nép boldogulhasson.

Rassay Károly személyes kérdésben szólal fel. Gömbös megjegyzésére csak annyit válaszol, hogy ha a kormányt akarja menteni, akkor átülne nyíltan a tuloldalra, de azért sem ül át, mert Gömbös barátai még most s ottlúnek.

— Vallásos

rei, templomból, hogy dr.

kai parthamból

20 évi távolléti

tisztelői az ő

Kossuth-utcai

16-án vasárnap

dódo vallásos

következő so

ének XC. szol

eséret 1., 2.

bibliát olvas

kész. 4. Karé

dalkör. 5. Me

B. Mihály

ének előadja

7. Egyházi bes

Lajos amerika

ének, előadja

női kar. 9. Z

renezy Gyula

Himnusz és a

URI PE

KÉSZIT

— Vallásos

rei, templomból,

hogy dr.

kai parthamból

20 évi távolléti

tisztelői az ő

Kossuth-utcai

16-án vasárnap

dódo vallásos

következő so

ének XC. szol

eséret 1., 2.

bibliát olvas

kész. 4. Karé

dalkör. 5. Me

B. Mihály

ének előadja

7. Egyházi bes

Lajos amerika

ének, előadja

női kar. 9. Z

renezy Gyula

Himnusz és a

URI PE

KÉSZIT

— Vallásos

rei, templomból,

hogy dr.

kai parthamból

20 évi távolléti

tisztelői az ő

Kossuth-utcai

16-án vasárnap

dódo vallásos

következő so

ének XC. szol

eséret 1., 2.

bibliát olvas

kész. 4. Karé

dalkör. 5. Me

B. Mihály

ének előadja

7. Egyházi bes

Lajos amerika

ének, előadja

női kar. 9. Z

renezy Gyula

Himnusz és a

URI PE

KÉSZIT

— Vallásos

rei, templomból,

hogy dr.

kai parthamból

20 évi távolléti

tisztelői az ő

Kossuth-utcai

16-án vasárnap

dódo vallásos

következő so

ének XC. szol

eséret 1., 2.

bibliát olvas

kész. 4. Karé

dalkör. 5. Me

B. Mihály

ének előadja

7. Egyházi bes

Lajos amerika

ének, előadja

női kar. 9. Z

renezy Gyula

Himnusz és a

URI PE

KÉSZIT

— Vallásos

rei, templomból,

hogy dr.

kai parthamból

20 évi távolléti

tisztelői az ő

Kossuth-utcai

16-án vasárnap

dódo vallásos

következő so

ének XC. szol

eséret 1., 2.

bibliát olvas

kész. 4. Karé

dalkör. 5. Me

B. Mihály

ének előadja

7. Egyházi bes

Lajos amerika

ének, előadja

női kar. 9. Z

renezy Gyula

Himnusz és a

URI PE

KÉSZIT

— Vallásos

rei, templomból,

hogy dr.

kai parthamból

20 évi távolléti

tisztelői az ő

Kossuth-utcai

16-án vasárnap

dódo vallásos

következő so

ének XC. szol

eséret 1., 2.

bibliát olvas

kész. 4. Karé

dalkör. 5. Me

B. Mihály

ének előadja

7. Egyházi bes

Lajos amerika

Peidl Gyula tudomásul veszi Gömbös azon kijelentését, hogy éljenése és tapsa nem a Ház elnapolására, hanem a kormányzóra szól. Eztán

az interpellációkra

térnek át Várnai Dániel a gabona-export ügyét teszi szóvá. Az a nézete, hogy a gabona-export a drágaságot növelni fogja. Kérdi a kormányt, milyen intézkedéseket fogadhatósít a drágaság letörésére.

Az interpellációt kiadják a miniszterelnöknek.

Több más interpelláció után az ülés fél 5 órakor bevégeződik.

Négy üres tojásgránátért letartóztattak egy váradi kádárt

Kiss Albert debreceni gazdasági akadémiai hallgató, aki utolsó évét tölti a pallagi főiskolán, szeptember 2-án utlevél nélkül hazament Nagyváradon lakó szüleihez, hogy a következő félévre ellássa magát ruhával és egyéb szükségességekkel. Nagyváradról 3-án este 10 óra tájban indult el nagy csomaggal terhelve, amiben ott volt a vadászati díszruhája is. Ezt otthon a padláson őrizte egy lezárt ládában, szülei tudta nélkül, mert különben azok beszovalgatták volna az oláh hatóságoknak.

Utközben összetűlkozott egy járásból ismert emberrel, akit megkért, hogy díjazás ellenében segítsen neki a csomagjait vinni. Amikor a Káptalan sorra értek, egy őriárral találkoztak szemben magukat, amely igazolásra szólította fel őket. Kiss futásnak eredt, társa azonban nem tudott megmenekülni s így bekísérték a sziguranáriára a nála volt csomagokkal együtt. Ebben megtalálták Kiss katonaruháját és könyveit is, amelyekbe neve bele volt írva. A nagyváradi lapok az esetet úgy adták elő, hogy Kiss katonaruhában lett volna az utcán társa. Tóth János munkás kíséretében, sőt azt is tudni vélték, hogy oldalfégyvere is nála volt.

Legszomorúbb következménnyel a gazdasz szüleihez. Kiss Gyula kádár-mesterre járt az eset, mert a könyvekbe írt név alapján kivomozták, hogy Kis Albert hozzátartozói s rögtön házkutatást tartottak náluk. Kiss Albertnek a padláson levő ládájában, amelynek tartalmáról szüleinek annál kevésbé lehetett tudomásuk, mert kulcsa az állandóan Debrecenben tartózkodó gazdasz nál van, négy üres tojásgránátot találtak, amelyekről úgy a gyutacs, mint a robbanó töltet hiányzott, tekintettel arra, hogy Kiss Albert levélhezékeknek használta őket.

A gazdasz szülei hiába tiltakoztak teljes jóhiszeműséggel az ellen, hogy a különben is teljesen ártalmatlan gránátvázak létezéséről tudomásuk volt, a rendőrség az egész családát letartóztatta és hadbíróság elé akarják állítani úgy Kiss Gyulát, mint feleségét és gyermekeit.

— Vallásos estély a Kossuth-utcai ref. templomban. Abból az alkalomból, hogy dr. Nánássy Lajos amerikai parthamboy magyar ref. lelkész 20 évi távolléti után baka érkezett, tisztelői az ő közreműködésével a Kossuth-utcai ref. templomban e hó 16-án vasárnap délután 5 órakor kezdődő vallásos estélyt rendeznek a következők sorrenddel: 1. Fennálló ének XC. zsoltár. 2. Főének 137. dicséret 1., 2. vers. 3. Imádkozik és bibliát olvas Uray Sándor ref. lelkész. 4. Karének, előadja a Kossuth dalkör. 5. Megnyitó beszédet mond Babó Mihály ref. lelkész. 6. Szóló-ének előadja Szabó Lajos énekvezér. 7. Egyházi beszédet tart dr. Nánássy Lajos amerikai ref. lelkész. 8. Karének, előadja a templomegyesületi női kar. 9. Záróimát mond dr. Ferenczy Gyula ny. egyetemi tanár. 10. Himnusz és a 137. dicséret 6. verse.

URI FEHÉRNEMŰEKET KÉSZIT FRANKÉDE.

Juhász-Nagy Sándor és Márk Endre lemondását nem fogadta el a presbiterium

A debreceni református egyház presbiteriuma ma délután az egyház tanácstermében dr. Baltazár Dezső püspök és Nagy József főgondnok elnökölte alatt gyűlést tartott. A gyűlés legnagyobb érdeklődéssel várt tárgya Juhász-Nagy Sándor főjegyző és Márk Endre gazdasági bizottsági elnök lemondása volt, amely körül — mint előrelátható volt — hosszú és szenvedélyes vita fejlődött ki.

A hosszú vita eredményeképpen Baltazár Dezső püspök, illetve az előkészítő-bizottság javaslatát fogadta el a presbiterium, mely szerint mindkét kiváló tisztségviselőt marasztalni igyekeznek s az az impozáns többség, a mivel a határozatot meghozták, félreismerhetetlen bizalomnyilvánítás úgy Juhász-Nagy Sándor, mint Márk Endre kiváló egyénisége és fáradságtalan, eredményes működése iránt.

A főjegyző lemondása

Juhász-Nagy Sándor lemondását dr. Szabó Ferenc előadó jelentette be és ő terjesztette elő az előkészítő bizottság javaslatát is, amely szerint a lemondást nem fogadják el, hanem teljes elismeréssel kiváló munkássága iránt, amit a jövőben sem kívánunk nélkülözni, bírják rá lemondásának visszavonására.

A javaslatot a terem minden oldalán helyeslés kísérte, azonban Eklí József annak kijelentése mellett, hogy az egyház békéjének megóvása érdekében a nem kívánatos részletezést mellőzi, indítványozta, hogy a lemondást vegyék tudomásul és az előkészítő bizottság javaslata felett térjenek napirendre.

Általános mozgás és zúgás keletkezett erre s többen azt kívánták, hogy a lemondó levelet teljes egészében olvassák fel, amit az elnök el is rendelt. A lemondó levél indoklásában többek között ezeket mondja:

Lemondási szándékomat az a meglepő tapasztalat érlette meg, melyet az egyházi választók névjegyzékével kapcsolatban kellett szerzenem s mely azt mutatja, hogy az egyházi ügyek intézésében most érvényesülő szellem és az én feladatom között mélyreható ellentét van.

A folyó évben összeállított választói névjegyzék ugyanis azt a szomorú eredményt mutatja, hogy a folyó évben több mint 17,000 önálló adózó és mintegy 70,000 egyháztag közül mindössze 3642 személynek van választójoga, akkor, midőn a múlt évben a választók száma 9506 volt.

A folyó évben tehát 5864-gyel lett kevesebb a választók száma, mint tavaly volt, vagyis a múlt évi választóknak csaknem kétharmada kimaradt.

E meglepő eredmény pedig következménye annak a rendkívüli intézkedésnek, mellyel a személyi adó a múlt 1922. évi december 28-ikán nemcsak a jövőre emeltetett fel, hanem egyuttal visszamenőleg az elmúlt évre is kirovatott az egyház-község számára, miáltal csaknem minden adózó hátralekossá tétettet, habár az akkor már régen lejárt törvényes határidő alatt egyházi adóját szabályszerűen befizette és még csak nem is gondolhatta, hogy mint adóhátralekos, már előbb megszerzett választói jogát elveszithesse.

Bár mindez távollétem ideje alatt és tudomom kívül történt, mégis a választók létszámának csaknem 6000-re való lecsökkentéséért a felelősséget még utólagosan sem viselhetem és ezért egyházi főjegyzői tisztemről teljes tisztelettel lemondok.

Hálás köszönetemet fejezem ki a mélyen tisztelt presbiteriumnak tíz évig viselt főjegyzőségem ideje alatt irántam tanúsított sok jóindulatáért.

Ki kell zárni a politikát!

A lemondó levél felolvasása után Szele György lelkész emelkedett szólásra és leszögezte, hogy az egyház békéjét jobban lehetett volna szolgál- ni, ha őrizkedtek volna a vitától, de mivel ezt provokálták, ki kell térnie a lemondás okaira, mert lehetetlen, hogy az egyház két ilyen előkelő tisztségviselőnek lemondásakor ne igyekezzék arra, hogy megtartsa őket!

Hogy mi a lemondás oka, az mindenki előtt világos. Azon a presbiteri gyűlésen, amelyen a Juhász-Nagy Sándor elleni dolog megindult, Eklí

presbiter kijelentette, hogy neki nem a főjegyző munkássága, hanem politikai magatartása ellen van kifogása. Világos tehát, hogy politikai ok az, ami felidézte egyik részről vele szemben az ellenszenvet. Ebben a református egyházban az ötven esztendőre visszanyúló emlékezete szerint mindig volt politika, annyiban, hogy az uralmon levő politikai színezet igyekezett a maga párthívei a presbiteriumba bejuttatni, de sohajem volt abban az értelemben, hogy valakit a presbiterium vagy a vezetőség tagjai közül politikai alapon támadjanak meg. (Nagy zaja.) Az első eset 1918-ban volt, amikor Baltazár püspököt támadták meg, ez a második. A politikát ezután is ki kell zárni innen és mindenkinél a politikai meggyőződését tiszteletben kell tartani.

Varga Lajos: Az októbrizmust nem tarthatjuk tiszteletben!

Szele György: Hogy tiszteletben tartjuk, megmutatja az, hogy ennek a presbiteriumnak ezidő szerint is vannak és voltak az októbrizmus elmulása után olyan vezető tagjai, akik az októbrizmus hívei voltak, azt munkásságukkal szolgálták és ebből itt semmi bajuk nem volt.

Ami Juhász-Nagy Sándor működését illeti, ő a legteljesebb megelégedésre, kiválóan dolgozott az egyház érdekében és a presbiterium ezt azazal is elismerte, hogy távolléte alatt is fenntartotta részére állását. A kommunizmus szomorú hónapjai alatt a mi egyházunk érdekében legbuzgóbb, legerősebb, leginzelegesebb védelmezője Juhász-Nagy Sándor volt, épen úgy, mint amikor a most nagyon felémelt októbrizmussal vegyes kormányban közoktatásügyi államtitkár volt és egyházunk régi sérelmét, a felekezeti és állami tanítók fizetékülönbözését rendezte.

Epen ilyen hasznos szolgálatot tett, amikor igazságügyminiszter lett, amit csak Petry Elek és Raffay Sándor püspökök és György Endre kérésére vállalt, hogy a kormányban legyen, aki a mi érdekeinket tudja és akarja védelmezni. Olyan ténykedéseit, amit az akkori kormány hatása alatt tett, neki felróni nem lehet.

Az egyház nem engedheti meg magának azt a lukszust, hogy egyik olyan tisztségviselőjét, aki erőssége volt hozzáértésével, tudásával, most elbocsássa, amikor fokozott mértékben van rá szükség a viszonyok nehezítésével. Miránk nem tartozik az, hogy ki milyen politikai elvet vall, hanem hogy ki szolgálja az egyház érdekeit s ez parancsolja, hogy az előkészítő bizottság javaslatát fogadjuk el. (Élénk helyeslés.)

Tóth Aurél aláírta a Szele György által mondottakat, ha itt arról volna szó, hogy Juhász-Nagy Sándor ellen akció folyt. Itt befűzött tény előtt állunk. Juhász-Nagy Sándor mindenképen mint kifogástalan ember felsorolta lemondásának okait s leghelyesebbnek tartja, ha elfogadják.

Eklí József: Juhász-Nagy Sándor lemondása végén egyenesen azt mondia, hogy ezzel az elnökséggel nem akar együttműködni, tehát nem én hoztam be a politikát ide.

Felkiáltások: Hol mondja?

A püspök javaslata

Baltazár Dezső püspök: Ez a kérdés igen sajnálatos. Olyan határozati javaslatot akar tenni, amely kiegyenlíti az ellentéteket! Tény, hogy Juhász-Nagy Sándor lemondásának éle az elnökség ellen irányul — akár akarta ezt, akár nem — s ha az előkészítő-bizottság javaslatát fogadják el, akkor az úgy tűnik fel, hogy az elnökség ellen irányul. Nem akarjuk ezt az ügyet úgy elintézni, hogy akár Juhász-Nagy Sándor, akár az elnökségen sérelem essék s mivel sokan vannak, akik a főjegyzőt tisztelettel és marasztalni akarják, a következő indítványt olvassa fel:

„Presbiteriumunk a lemondás indoklásától függetlenül, Juhász-Nagy Sándor személye iránti tiszteletének s az egyház iránvában szerzett érdemei elismerésének alapján a lemondást nem fogadja el, hanem kéri őt, hogy nagy tehetségét és buzgalmat főjegyzői tisztségben az egyház javára tovább is értékesíteni méltóztassék”. (Helyeslés.)

Lenz Géza azt a nézetét fejezi ki, hogy a lemondást minden politikai

mellétekintet nélkül úgy kell tekinteni, hogy az egyszerűen a bizalmi kérdést akarja felvetni. Hogy Juhász-Nagy Sándor és az elnökség között nincs ellentét, azt bizonyítja Baltazár püspök indítványa is, amit magáévá tesz.

Vásáry István: Ezt a kérdést tisztán mint politikai kérdést igyekeztek beállítani.

Szele György: Nem mi!

Vásáry István: Nem tartom jogosultnak a presbiteriumot arra, hogy valakit politikai magatartása miatt felmentsen vagy elítéljen, tehát a lemondás indokait kell tekintetbe venni a lemondás elfogadásánál, azt, hogy Juhász-Nagy Sándor szerinte nem találta meg a kellő szolidaritást viszszerzése után és hogy nem akarja vállalni a felelősséget bizonyos dolgokért. Ezeket visszacsinálni pedig nem lehet, ezért csatlakozik Eklí indítványához.

Szabó Ferenc dr. előadó jelentette be ezután, hogy hozzájárul Baltazár püspök indítványához, majd az elnök szavazásra tette fel a Baltazár püspök indítványát, vele szemben pedig az Eklí József indítványát.

Elfogadják a püspök indítványát

Baltazár püspök indítványa mellett szemmel látható nagy többség foglalt állást, az ellenindítvány mellett a jobboldalon Magoss György, Vásáry István és Tóth Aurél, a középben pedig Eklí József körül állottak fel néhányan. A presbiterium 36 szóval 14 ellenében Baltazár püspök indítványát fogadta el.

Márk Endre lemondása

Szabó Ferenc dr. előadó Márk Endre gazdasági bizottsági elnök lemondását terjesztette ezután elő, aki egy szóbelileg tett lemondási nyilatkozatára hivatkozva, indokolás nélkül kérte lemondásának elfogadását, amivel szemben az előkészítő bizottság javasolta, hogy azt ne fogadják el és bírják rá Márk Endrét, hogy hosszú, érdemes munkásságát továbbra is folytassa az egyház érdekében.

Eklí József indítványozza, hogy a lemondást fogadják el.

Baltazár Dezső püspök: A két lemondás kapcsolatos, ha már az egyiket nem fogadják el, nem fogadjuk el a másikat sem. Aki olyan közéleti munkát végez, mint Márk Endre, annak mindig akadhat olyan felület, amelyen a támadás elkerülhetetlen, de lehetetlen bárkinek is kétségbevonni azt a hosszú, gazdag és kiválóan eredményes buzgóságot, amit Márk Endre az egyház érdekében kifejtett. Eppen ezért kéri, hogy marasszák és a lemondás visszavonására bírják rá.

Dr. Kesserű Lajos kuriai bíró a lemondás indokairól érdeklődik, amire Baltazár püspök kijelenti, hogy az más nem lehet, mint a bizalmi kérdés felvetése.

Juhász Ignác utasítja vissza ezután Eklínek azt az állítását, hogy ő érdekelte volna ezekben a lemondásoknál. Itt botrányok voltak és mivel félt, hogy ezek megismétlődnek, kéri az elnökséget, hogy minden ilyen törekvést fojtsa el.

Az elnök ezután kihirdeti a szavazás eredményét: A presbiterium 35 szóval 4 ellen az előkészítő bizottság javaslatát fogadta el.

Ezután adminisztratív jellegű ügyeket tárgyaltak s tudomásul vették a választói névjegyzéket is azzal, hogy az egyházi alkotmány demokratikus szellemének megfelelően sajnálatosnak tartja a presbiterium, hogy annyira nem szerezték meg a választójogot és az elnökséget megbízva azazal, hogy találjon módot arra, hogy minél többet szerezzék meg a választójogot.

— A japán földrengés. A Tifeshoz szikratávirat érkezett Oszakából, hogy a tokiói városi hatóság eddig 24140 holttestet szedett össze a főváros utcáin, de a romok alatt még sok holttest van és megfertőzi a levegőt a tikkasztó hőségben. A kormány elrendelte, hogy a holttesteket tömegesen kell elhamvasztani, mert félt, hogy pestis fog kiútni. Azóta naponta 4 ezer holttestet Haniában elégetnek, ahova társzekereken szállítják a holttesteket. A fővárosban meg van szervezve a lakosság élelmezése és ez az intézmény kitűnően működik. A bankok 1 millió 800 ezer ven állami kamatmentes kölcsönt kértek, hogy megindítsák a kereskedelmi hitelt.

Terménybörze

A mai terménybörzén a hivatalos árfolyamok változatlanok. A tőzsdén kívüli forgalomban azonban szűk árú iránzat. Rozsért 540-560 koronát fizettek.
 Ezüst 1 koronás 2200, 2 koronás 4400, forint 5800, 5 koronás 11000, 10 koronás arany 65000, 20 koronás 130.000, ducat arany 65000. Forgalom csekély, iránzat lanyha.

"HERMES"
 Debreczeni értékpapírüzlet.
 Piac-u. 63. Telefon 4 74. és 5 64.

A devizaközpont árfolyamai

Valuták	Vétel	Eladás
Napoleon pénz	69200.—	—
Angol font	87700.—	92100.—
Dollár	19950.—	20630.—
Hollandi forint	7594.—	7974.—
Svájci frank	3460.—	3680.—
Francia frank	1104.—	1170.—
Lira	856.—	911.—
Belga frank	891.—	946.—
Dinár	207.—	220.20
Szokol	575.—	619.—
Leva	186.—	197.—
Lei	91.—	1003.10
Osztrák korona	2740.—	2960.—
Lengyel marka	800.—	950.—
Marka	0,003	0,009

Devizák	Vétel	Eladás
London	87200.—	91600.—
Newyork	19250.—	20350.—
Amsterdam	7534.—	7974.—
Zürich	3440.—	3660.—
Páris	1089.—	1155.—
Milánó	846.—	901.—
Brüsszel	891.—	946.—
Belgrád	207.—	220.20
Prága	575.—	6199.—
Szofia	186.—	197.—
Bécs	2740.—	2960.—
Varsó	800.—	955.—
Berlin	0,0025	0,0085

A debreceni piac

A terménypiacra az árak emelkedtek. A buza ára a múlt heti 74.000-76.000 koronás arról 82.000-83.000 koronára ugrott. Rozs 54.000-56.000, árpa 62-64.000, zab 45-52.000, tengeri csöves 40-42.000, tengeri szemes 80-82.000 korona.
 A teipiacra az árak a múlt hetéhez képest emelkedtek. A tej literje elérte a 750 koronát. A tej darabja 280 koronáról 350-re emelkedett. Vaj 13-14.000, tej 600-750, tejföl 3-4.000, túró 2-3.000, juhtúró 6.000, tojás darabja 340-350 korona.
 Húsipiac: Marhahús 4000-6400, növevény-marhahús 4000-5200, borjúhús 6000-6400, juhús 4000-6200, sertés hús 7600-8600, hal 2000 korona.
 Baromfiipiac: Káppan 18-22.000, tyúk 12-20.000, liba sovány 30-48.000, pulyka 26-44.000, ruca 12-24.000, csirke paprikásnak 8-12.000, rántani 5-7.000 korona.
 Kenyéripiac: Fehér kenyér 1300-1600, barnakenyér 650-900, kifli, zsemle kicsi 80-90, nagy 160-180, buzáliszt 1600, rozsliszt 1140 korona.
 Gyümölcs- és zöldségpiac: Dió 1400-1600, alma 700-1200, körte 700-1200, barack 500-700, szilva 800-1100, szőlő 700-1200, dinnye görög 400, sárga 600, bab szemes 1300-1400, bab hüvelyes 700-1200, burgonya 180-260, vereshagyma 300-600, fokhagyma 800-1000, paradicsom 400-600, kalarábé 300-400, káposzta 200-1000, kelkáposzta 100-400, karfiol 100-600, vereskaposzta 100-700, egy köteg sárgarépa 100-5, gyökér 100-500, retek 60-100, zöldborsó 150-400, spenót 50-100, tök 200-800, zeller 30-200, retek 30-60, ugorka 20-60, zöld tengeri 80-100, zöldpaprika 10-60 korona.
 Tüzelőanyagok: Aprófa 13000-15000, tuskófa 10-12.000 korona.

NYILTÉR

TÜKÖRGYÁRTÁS.
 Mindenféle új tükrök készítése, régi tükrök újraöntése. Vastag tükröveget veszünk. **Debreczeni Üvegszövő és Tüköráruháza**, Csapó-utca 19.
 Hrabéczy legszebben mos, fest, tiszt. Széchenyi-utca 18.
 * E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MEGHÍVÓ.

A Debreczeni Első Takarékpénztár
 1923. évi szeptember hó 24-én, d. u. 4 órakor
 Debreczenben, az intézet hivatalos helyiségében

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

tart, melyre a tisztelt részvényeseket ezennel meghívja.
TÁRGYAK:
 1. Az igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése tárgyában.
 2. Javaslata az alapszabályok megváltoztatása tárgyában.
 Debreczen, 1923 szeptember 12.

A Debreczeni Első Takarékpénztár Igazgatósága.

Figyelmeztetés:
 Közgyűlésen csak személyesen megjelenő oly részvényes gyakorolhat szavazati jogot, aki a közgyűlést megelőző év december 31-ik napjáig a részvénykönyvben nevére írt részvényt le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlés előtt legalább 3 nappal, tehát 1923 szeptember 21-ig a hivatalos órák alatt Debreczenben: pénztárunknál, vagy a Közgazdasági Bank és Váltóüzlet Részvénytársaságánál, vagy Budapesten: a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületénél letette. A részvényes írásbeli felhatalmazás által is képviselheti magát, de a meghatalmazottnak szintén részvényesnek kell lennie. A kiskorúakat és gondnokoltakat törvényes képviselőik, jogi személyeket igazolt meghatalmazottjuk képviselheti, habár a képviselő nem részvényes is.

Lauer Irén
 női kalap- és kézimunka szalonja Rákóczi-utca 9. sz. alatt szeptember elsején megnyílt.

Cementlapok kutgyűrűk betonvályuk
 portlandcement, kőpor, folyamkavics és homok kaphatók
LUKÁCS VILMOS ÉS TESTVÉRE
 cement-áru gyárában.
 Hatvan-u. 7. Károly Ferenc József-ut. 3.
TELEFON 308.

Uj! Uj! Posztóüzlet
 a legolcsóbb bevásárlási forrás, pontos kiszolgálás.
Kossuth-utca 2.
 Városház-épület.
Silberstein és Adler.
Uj! Uj!

Tűzálló téglák
 samottliszt, tűzálló- és mintás agyag
 Timár-utca 11. Telefon 10 92.
 kapható.

Jókai összes munkáit, Pallas Lexikont
 és egyéb könyveket jó árban vásárol
ACZÉL antiquáriuma
 Első Takarékpénztár.

KÁTRÁNY FEDÉLLEMEZ
 legjobb, legolcsóbb, minden minőségben kapható a
TURUL FATELEPEN,

Uj! Figyelem! Uj!
 Rőfös-, divat- és rövidáru szabókellékek legolcsóbb beszerzési helye
Reklám Divatáruház
 Szent Anna-utca 5.
Uj! Engel és Gottlieb. Uj!

MEGHÍVÓ.
 A Debreczeni Vaskereskedelmi Részvénytársaság 1923. évi szeptember hó 22-én déli 12 órakor Debreczenben, az Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság (Ferenc József ut. 32. szám) tanácstermében

rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tisztelt részvényeseket ezennel meghívja az igazgatóság.
Tárgysorozat:
 1. Az igazgatóság javaslata a társaság 20.000.000 korona alaptőkéjének 30.000 darab 1000 korona névértékű új részvény kibocsátása útján 50.000.000 koronára való felemelése iránt.
 2. Az alapszabályok módosítása.
 3. Esetleges indítványok.
Figyelmeztetés: A közgyűlésen a szavazati jogát csak az gyakorolhatja, aki részvényt a le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlést megelőzőleg legalább négy nappal a társaság, vagy az Általános Forgalmi Bank Rt. pénztáránál letéti elismervény ellenében letette.

Virágcserepek
 5 colosak (13 cm.) kisebb nagyobb mennyiségben eladó.
 Timár u. 11. Telefon 10-92.

Tűzifa Kőszén Téglák Cserép
 legolcsóbban beszerezhető
KÁRPÁLIA faterlepén,
 Hid u. 8. Nagy hid mellett.
 Telefon telep: — — 8-84.
 Városi iroda: 6-39.

Nagyban és kicsinyben **azonnal szállít**
 raktárakról éppen úgy, mint a hányakból háztartási, ipari és gazdasági célokra
POROSZ SZENET KOKSZOT
 mosott kovácszenet a Deutschland, Hohenzollern, Schlesien, Gotthard, Paulus, Brandenburg, Lythandra, Wolfgang, Graf Franz, Prieden, Anna, Emma és Römer bányák szénének
 magyarországi eladási irodája
VÁGÓ REZSŐ
 SZÉNNAGYKERESKEDŐ
 Budapest, V., Bathory u. 5.
 Telefon: 21-37, 114-77, 147-00, 51-81.
 Sürgőnytel: **Tlizer Budapest.**

HÁZ ELADÓ. beköltözhető lakásai, nagy udvarral.
 Timár-u. 11. Telefon 10-92.

MÉSZ
 cement, cserép és mindenféle építkezési anyagok aliandóan, legutányosabban beszerezhető
WEISZ mészraktárában
 Bocskai-tér 2. szám.
 D. M. K. E.-vel szemben.

SCHMOLL - PASZTA
 valódi minden színben mindig legolcsóbban szerezhető be:
STERN Piac-utca 10. sz.
 festéküzletében, a Bikaival szemben.

Használjon csak METEOR kávépótlékot!
 Jobb és kiadósabb, mint bármely más gyártmány. Kapható mindenfűszerüzletben.

DADÁT
 egy éves gyermek mellé sürgősen **KERESEK.**
LUKÁCS, Vörböczi-utca 2., III. emelet 1.

LEGDIVATOSABB ruhák
MORGENSTERN MANÓ
 uridivat szalonjában készülnek.
 SZENT ANNA-U. 5., az udvarban.

Tűzifa
 téglák, cserép, építészeti szerszámok, kőszén vegon- és kis tételekben legolcsóbban beszerezhető a
TURUL
 fakitermelő telepén
Böszörményi-ut 2.
 Telefon 12-91.
 Városi " 6-39.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szóig 150 korona, minden további szó 15 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 200 korona, minden további szó 20 korona. — Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítanak.

VE TEL

Aranyat,

ezüstöt, briliánsot a legmagasabb árban vásárol Kátai ékszerkereskedő, Piac-utca 19. II. em. Telefonhívásra házhoz megy. Telefonszám 624.

Boroshordókat eladunk és kölcsön adunk. Kádármeztért kereszünk. Borkereskedelmi, Piac-utca 58.

Veszünk használt varrógépeket, kerékpárokat magas áron. Villanyfelszerelési anyagok, égők szerelőknak, vízszelőkészítőknek nagybeni áron. Rosenberg és Hammer cégnél, Piac-utca 8. sz.

ELADÁS

Olcso iskolaruhák kaphatók és hozott anyagból 24 óra alatt vállaljuk a készítését. „Szikra” kézmunkaüzlet, Piac-utca 77.

Faszén, kőszén, tüzfű, cement, gipsz állandóan kapható Grünfeldnél, Csapó-utca 16. Telefon 982.

Mész darabos

és oltott, portland-cement, minden építkezési anyag legolcsóbban beszerezhető Singer Lajos Hatvan-utca 71. Telefon 746.

Két kopirprés ó állapotban eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Hencserek, plüsch diványok, matracok készen kaphatók Debreczenszky kárpitosnál, Halköz 8.

Portlandcement kavics, stukatur nád, — kátránypapír és mozaiklap kapható a Debreczeni Működőházban.

Hálók, ebédlők modern kivitelben legolcsóbban beszerezhetők Fenyves butorkereskedőnél, Piac-u. 37.

Betoncserép

kiváló tartós, gazdaságos, valamint cementlapok, kutygyűrűk, folyamkavics és homok legolcsóbban beszerezhető Krausz Albert cementárnyagárban Debreczen, Kishegyesi-ut 2. Kiszállomás mellett. Telefon 307.

Hálók, ebédlők legolcsóbban Weisz butornál, Simonffy-u. 34.

Csapó-utca 67. Bálint József asztalosnál butorok, konyhaberendezések raktáron.

Hencserek, plüsch diványok, matracok készen kaphatók Debreczenszky kárpitosnál, Halköz 8.

Keménytá tapolyabetétes és festett hálószerbák, plüsch divány, hencserek, mindenféle butorok összeszerelési vasgép eladók Hatvan-utca 34.

Igen szép nagy konyhaszekrény (keményfából), ágy és asztal olcsón eladók, esetleg buzdirt is. Bethlen-utca 25.

Hegedű régi, kitanó hangu, százezerért eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Wertelm-szekrény valódi, 3. sz. eladó. Kéttalom-utca 16.

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, briliánsot, zirconiumot és hamis fogakat vesz legmagasabb áron Steinor Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

Zongorák, hegedűk, vonóhangszerek javítását elvállalom Liska, Bethlen-utca 27.

Elégánsan berendezett butorozott utcai szoba — a város központjában izr. magános uri embernek kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Iskolai tanévre teljes ellátásra elfogad izr. uri család két középiskolai tanuló. Külön szoba, zongorahasználat. Cim a kiadóhivatalban.

Zongorahangolást, rövidítést, régi használt zongorák teljesen újra átállósítását, angol mechanikai zongorák, valamint az összes autómattikus hangszerek javítását vállalja Gärtner, Széchenyi-utca 15.

60 hold

jó homokföld bérbeadó vidéken, állomáshoz közel. Értekezni 12—2-ig Ehrenfeldnél, Péterfia 11. szám, keresztútpület.

Kifutó fiut vagy leányt felvesz a HEGEDŰS ÉSSÁNDOR Rt. nyomdai osztálya, PIAC-UTCA 49.

VEGYES

Ékszerbevaló Csapó-utca 11. Arany, ezüst, briliáns és hamis fog beállítás.

Elektromos gépek, villanymotorok dinamókat tekercsel, javít vesz, elad, cserél Villamos szerelési anyagokat és izzó lámpát a legolcsóbb napi árban szállít Földvári. Debreczeni Első Elektrotechnikai gyár Debreczen, Széchenyi-utca 55. Telefon 168.

Elektra elektrotechnikai vállalat Csestulajdonos Gold Sándor. — Villanyvilágítás, motorok, csengőberendezéseket, javításokat legújantósbabban készít — Debreczen, Hatvan-utca 2, I. em. Telefon: 895

Kárpitosműhelyt nyitottam Arany János-utca 30. sz. alatt. Vállalok mindenféle kárpitos munkát, mérsékelt munkadíjak mellett. Műhelyemben készült mindennemű munkáért felelősséget vállalok. Nuszbaum Mihály, Szántó kárpitosmester volt első segédje.

Mérleget, súlyokat javít, bitelesített kisebb mérleget, súlyokat elad, nagyobb rossz mérleget vesz Bihar mérlegkészítő, Miklós-utca 18.

Értesítés.

Értesítem a tisztelt közönséget, hogy műhelyemet és lakóhelyemet Miklós-utca 29. sz. alól Arany János-utca 27. sz. alá helyeztem.

Tisztelettel Gyenes Antal. Telefon 937. Ugyanott tanulók felvétetek.

Elsőrendű berlini sapkakészítés. Mindennemű civilsapkák, gépell kalapok legolcsóbban készítenek. Finom sapkák készíten is kaphatók. Széchenyi-utca 16., keresztútpület.

Pálhalközű őstök, mosó- és cserűstök készíten legolcsóbban Mándoki réz művesnél, Arany János-utca 13. sz. Ócska vörörszet napi áron vesz. Tanuló felvesz.

Babi ruha különlegességek! Dr. HEGEDŰSNÉ Gyermekekiváltóházban, SIMONFFY-U. 2. Gyermekruhavarrást is elvállal.

Legolcsóbban fest és tisztít Weisz kelmefestő, Arany János-utca 9. Gyász esetén 24 óra belül készülnek.

Nickelozást, csiszolást vállal, kardok, műszerek stb. Pongrácz műbkatóság, Domb-utca 20. Tanuló felvétetik.

Órák, ékszer javítása pontosan és olcsón eszközöztetik. Stassek és Blattner Csapó-utca 12. Telefon 11—17.

Menekült órák szakszerűen és meglepő olcsón vállal javításokat Rákóczi utca 36. sz.

BERÓ szintaró ruha, selyem, szőrme, műfestő és vegyi ruhatisztító. Festés és tisztítás a legújabb eljárás szerint készül, mi által a ruha rongálástól megóvódik. Gyászruha festése — a kívánt időre.

FESTŐ- ÉS TISZTÍTÓ-TELEP ARANY BIKÁ-ÉPÜLET. Felvételi helyek: **Piac-utca 77. szám** „Szikra” kézmunka Üzlet, **Széchenyi-utca 1. sz.** Szilágyi kézmunka és műhímező üzletében. **Szent Anna-utca 2. sz.** Fazekas kézmunkaüzlet.

Gépezásurozást, bluzborgolást, fehérnemű és monogramhímzést, gouvre és pilssérozást, gombáthuzást, előrajzolást szépen és olcsón készít **SZILÁGYI LAJOS** kézmunka és műhímező vállalata. Széchenyi-utca 1. sz.

Szücs-műhelyemet áthelyeztem **Batthyány-utca 2. szám** alá. — Becses pártfogást továbbra is kérve **Adler** szücs.

Lakozott réz és nikkelt **LÓSZERSZÁMVEREKEK,** **Tömr és préselt BUTORVEREKEK,** **épitelvasalások** **BÉSZLER LAJOSNÁL, Széchenyi-u. 2.**

KUN JÓZSEF késműves, működőszűs Széchenyi-utca 1. szám

Puskaművesműhely megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a Ladányi J. és Társa puskaműves cégtől kiléptem és **Vár-utca 9. szám** (Nyomtató-u. sarok) alatt puskaműves műhelyemet újból megnyitottam. Minden szakmába vágó javításokat, agyszásokat, átalakításokat, barnításokat szakszerűen és jótállás mellett eszközölök. A n. é. közönség szíves pártfogását kérem. **Nagy István** puskaműves, Vár-utca 9. sz. **Egy tanuló felvétetik.**

Eladók: Cégtábla nagy használat, egészségügyi porcellán-edények, porcellán tűzhely, kaolinföld tűzálló falazásokhoz. **Timar-utca 11. TELEFON 10—92.**

VESZEK legmagasabb árban **aranyat, ezüstöt,** briliánsot és gyöngyöket **GRITSGH GYÖRGY** Kossuth u. 13. (Saját ház.)

VASÁRUK, épület és butor vasalások, rézlemezek kaphatók **BAKOS** vaskereskedésében. **Csapó-u. 88. Telefon 620.**

ELADÓ nagyobb mennyiségű **VÁLYOG.** **KÖLSÓVÁSÁRTÉR 8.**

ŐSZI DIVATKEZTYŰK MEGÉRKEZTEK! **SCHÖN SÁNDORNÁL** keztyű, kötszer és orvosi műszertár. **PIAC-UTCA 14. TELEFON 11—55.**

Iskolai növendékek figyelmébe! Fésűk, hajszatók, hajtűk, kefeáruk, ollók stb. felszerelések legolcsóbban beszerezhetők a **KORZÓ DROGUERIÁBAN, PIAC-UTCA 42.**

„PYRAMIS” **MAGYAR FÖLDBIRTOKOSOK ÉS FÖLDBÉRLŐK KERESKEDELMI RT. DEBRECZENI FIÓKJA.** **Gabona, erőtakaromány, műtrágya műszaki osztály, — Hungária-palota.** **Telefon száma: 13—43 és 13—49. Sürgőncim: „Pyramis” Debreczen.**